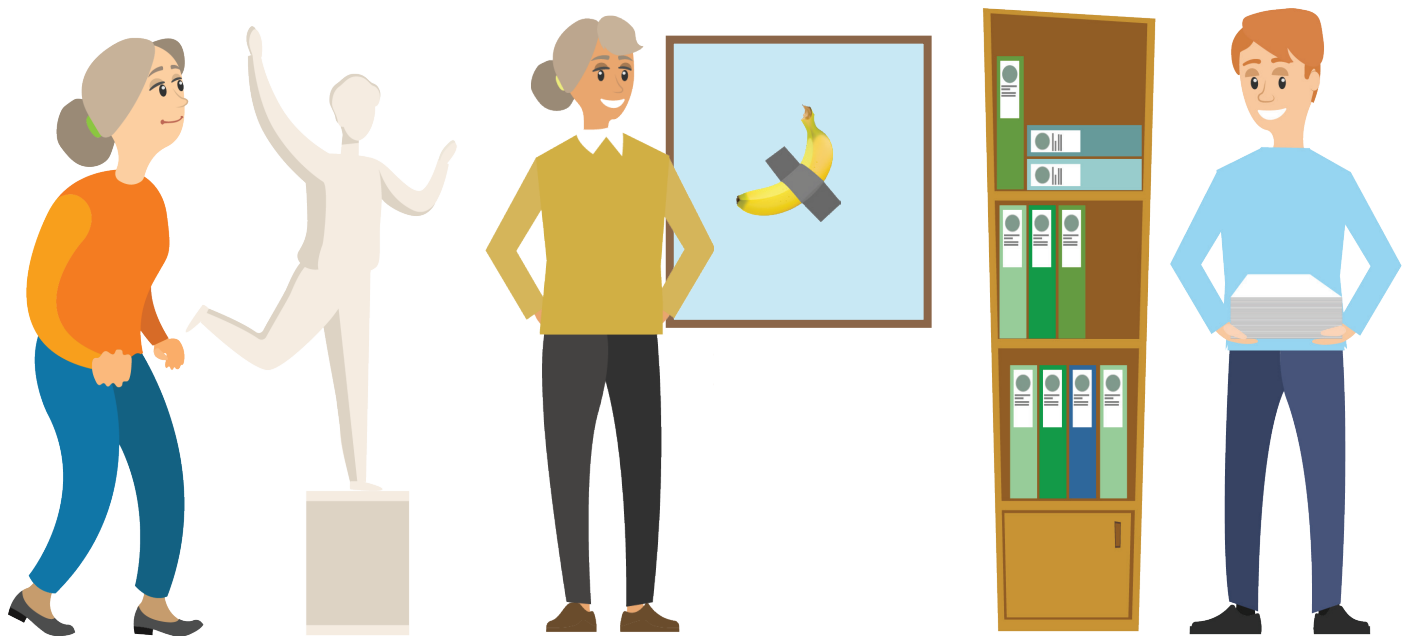

Kulturfrivillighet

Signe Bock Segard

Senter for forskning på
sivilsamfunn & frivillig sektor

Hvem er de kulturfrivillige?

Studien er basert på kvalitative intervjuer med 31 informanter fra et fåtall utvalgte biblioteker, museer, arkiver og institusjoner for visuell kunst. Tjue av disse er frivillige i aldersspennet fra 19 til 77 år, mens elleve er ansatte og/eller ledere ved kulturinstitusjoner. Blant de frivillige var fjorten kvinner og seks menn, og mer enn halvparten var pensjonister. Alle institusjonene faller inn under kategorien offentlige eller offentlig finansierte kulturinstitusjoner.

Man skal være forsiktig med å trekke for bastante konklusjoner basert på denne typen intervjustudier, men noen tendenser peker seg ut:

Høy faglig kompetanse: Mange av disse kulturinstitusjonene har behov for fagkompetanse blant sine frivillige. Dette begrenser antallet potensielle kandidater, men nettopp denne fagligheten i arbeidet er en viktig motivasjonskilde for mange av de kulturfrivillige.

Stor interesse for fagfeltet: Den genuine faglige interessen, i tillegg til fagkompetansen, skiller mange frivillige ved kulturinstitusjoner fra dem som er frivillige fordi de opplever en sosial forventning om det – for eksempel foreldre med barn i idrettsforeninger.

Ønsker meningsfylt arbeid

Mange av de frivillige fremhever den faglige siden ved den frivillige innsatsen som en viktig del av det som gir arbeidet mening, selv om det sosiale aspektet også verdsettes.

Hovedsaken med frivillig arbeid er at en føler en har et meningsfylt arbeid.
(Frivillig ved arkiv)

Hva som oppleves som meningsfylt, varierer mellom de ulike gruppene av frivillige. I stor grad handler det imidlertid om en opplevelse av å gi noe og få noe – enten sosialt, kunnskaps- eller kompetansemessig, eller som en følelse av at man gjør en forskjell for enkeltmennesker, den aktuelle kulturinstitusjonen eller (lokal)samfunnet.

Eksempler på oppgaver som frivillige ved de fire typene av kulturinstitusjoner utfører

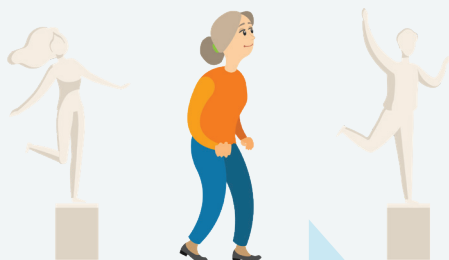
Arkiv Skanne og arkivere bilder Registrere metadata Transkribere (fortellinger og kirkebøker) Avholde arrangementer og ha publikumskontakt	Museum Lage rekvisita Formidle og ha publikumskontakt Dokumentere og registrere (arkivere) Drive kafe Utføre forefallende arbeid og vedlikehold (hagearbeid, sølvpuss m.m.)	Visuell kunst Installere og montere utstillinger Medvirke til kunstperformance Være vakt og håndtere billetter Drive kafe Utføre forefallende arbeid og vedlikehold Være frivillighetskoordinator	Bibliotek Avholde språkkafe for innvandrere Avholde arrangementer
---	---	--	--

Basert på intervjuer med frivillige. Listen med oppgaver er ikke en fullstendig oversikt over oppgaver som frivillige utfører ved kulturinstitusjonene.

Alder påvirker hvor og hvordan de arbeider frivillig

Alderen ser ut til å påvirke hva slags kulturinstitusjoner informantene gjør frivillig arbeid for. Eldre, og spesielt pensjonister, dominerer blant de frivillige ved biblioteker og museer. Ved arkivene er det større aldersspredning, mens de unge frivillige er mest til stede ved institusjoner for visuell kunst.

Også typene av frivillig arbeid varierer i de ulike aldersgruppene. De eldres frivillige innsats ser ut til i større grad å være rutinepreget og planlagt, mens de unge frivillige oftere er preget av engasjement og impulsivitet.

Det er klart lettere å få eldre med i dag, som har vært vant til dugnad og frivillig arbeid. Ungdommen er ikke så interessert. Vi har to typer frivillige: Det er de unge impulsive og så er det den eldre garden – som dominerer. (Frivillig på museum, eldre)

Jeg legger merke til at eldre, som de på seksti, er ikke like lett å engasjere i ting (...) når det er ekstra ting som foregår. (...) Vi yngre bor praktisk talt på huset. (...), så selv om yngre velger andre oppgaver, er de enklere å engasjere. (Frivillig innen visuell kunst, ung)

Hvordan rekrutteres de frivillige?

Samtaler med frivillige viser at kulturinstitusjonenes rekruttering foregår på flere måter.

1) Uformelle sosiale nettverk og kontakter

Flere av institusjonene dekker behovet for frivillige ved at de frivillige selv rekrutterer nye frivillige, ved at ansatte rekrutterer familie og kjente, eller ved at enkeltpersoner tar kontakt på eget initiativ.

2) Lokale foreninger og organisasjoner

Noen av de frivillige er blitt vervet gjennom sitt engasjement i en frivillig forening som har kulturfaglig kompetanse som er relevant for den aktuelle kulturinstitusjonen.

3) Utdanningsinstitusjoner

Noen frivillige ble rekruttert gjennom en mer eller mindre uformell kontakt mellom den aktuelle kulturinstitusjonen og den utdanningsinstitusjonen som de på det daværende tidspunktet var studenter ved.

4) Annonsering i (lokale) medier og nyhetsbrev

Enkelte av de frivillige ved bibliotek og museer ble kjent med behovet for frivillige gjennom annonser i lokalavisen eller institusjonens eget nyhetsbrev.

5) Digitale plattformer og sosiale medier

Både blant de yngre og blant de eldre var flere blitt rekruttert på bakgrunn av informasjon de hadde sett på digitale plattformer og i sosiale medier, det være seg nettstedet frivillig.no, institusjonens Facebook-side eller dens nettside.

6) Internasjonale utvekslingsprogrammer for frivillige

Ett av museene har gjennom de siste årene rekruttert frivillige gjennom det EU-baserte programmet Erasmus+.

Hvordan kan man rekruttere flere kulturfrivillige?

Fordi kulturinstitusjoner ofte har et behov for fagkunnskap blant sine frivillige, blir frivilligheten der en meningsfylt relasjon rundt et (faglig) interessefellesskap.

Vellykket rekruttering til kulturfrivillighet handler i stor grad om å matche den aktuelle kulturinstitusjonens egenart og oppgaver med frivillige som har tilsvarende kulturfaglig kompetanse og interesse.

To viktige spørsmål å stille seg i rekrutteringsprosessen:

- Hva forutsetter arbeidsoppgavene av kulturfaglig kompetanse og interesse hos de frivillige?
- Hva gjør arbeidet meningsfylt for de kulturfrivillige?

Frivillig betyr ikke selvfølgelig. Man er ikke noe som bare flyter rundt og finnes, det må stimuleres.
(Frivillig på bibliotek)

